

NÁVRAT DÔSTOJNOSTI DO ŽIVOTA ĽUDÍ

(VÝCHODISKÁ PRE VOLEBNÝ PROGRAM)

Slovensko sa za tri roky vládnutia pravicovej vlády prepadlo vo všetkých parametroch, šíri sa chudoba, vzdľahujeme sa od priemernej životnej úrovne Európskej únie, zo života veľkej skupiny ľudí sa vytráca elementárna dôstojnosť.

SMER – slovenská sociálna demokracia (SMER – SSD) sa v prípade účasti vo vláde v rokoch 2023 – 2027 plne sústreďí na naplnenie Ústavou SR predpísaných parametrov Slovenska ako sociálneho štátu a ekologickej a trhovej ekonomiky (článok 55 ods. 1 Ústavy SR), pričom všetky tri parametre (sociálny, ekologický a trhový) považuje SMER – SSD za rovnocenné. Využije na to všetky skúsenosti z opozičného (1999-2006, 2010-2012, 2020-2023) a najmä vládneho pôsobenia (2006-2010, 2012-2020).

Hlavnými cieľmi SMERU – SSD ako ľavicovej strany v oblasti sociálneho štátu budú:

1. Zastavenie ďalšieho prepádavania životnej úrovne občanov SR v porovnaní s priemernou životnou úrovňou v Európskej únii (EÚ) a obnovenie rastu životnej úrovne na Slovensku.
2. Efektívny boj so zdražovaním.
3. Zastavenie šírenia chudoby a návrat dôstojnosti do života nízkopříjmových skupín občanov SR odbúraním priepastných sociálnych nerovností.
4. Stabilizácia napätej situácie v zdravotníctve, postupná modernizácia zdravotníctva a uľahčenie prístupu ľudí k zdravotnej starostlivosti.
5. Profesionalita a zdravý rozum vo výchovno - vzdelávacom procese na všetkých jeho stupňoch.

Na dosiahnutie uvedených cieľov bude potrebná mobilizácia finančných zdrojov, a to

- okamžitý krízový manažment čerpania EÚ fondov a zriadenie kancelárií prvého kontaktu na pomoc a podporu žiadateľov o EÚ fondy s cieľom urýchliť ich čerpanie,
- okamžitý krízový manažment Plánu obnovy s minimálnymi zásahmi do existujúceho nastavenia týchto finančných mechanizmov (napr. na podporu slovenského pôdohospodárstva),
- dôsledná revízia mechanizmov určených proti daňovým únikom a urýchlená (ak nevyhnutná) zmena príslušnej daňovej legislatívy,
- odmietnutie zvyšovania zbrojných výdavkov nad úroveň 2 % HDP,
- podpora hospodárskeho rastu robustnou pomocou podnikateľskému sektoru (kompenzácie, stimuly pre domáce a zahraničné investície), osobitná pozornosť vybraným segmentom (poľnohospodárstvo, potravinárstvo, lesníctvo, vodné hospodárstvo a cestovný ruch), využívanie verejného a súkromného partnerstva (PPP) pri infraštrukturálnych, energetických a vodných projektoch,
- solidarita odvetví produkujúcich nadmerné zisky so štátom a jeho občanmi,
- rozumné konsolidačné úsilie pri ozdravovaní verejných financií,
- analýza doterajšej účelnosti resp. neúčelnosti vynakladania verejných výdavkov a dôraz na nástroje zabezpečujúce efektivitu vo všetkých oblastiach verejných financií,
- obojstranne výhodná spolupráca štátu s miestnou a regionálnou samosprávou pri zachovaní stability a predvídateľnosti financovania samosprávy.

SMER – SSD v prípade účasti vo vláde zriadi na základe pozitívnych skúseností z boja proti finančnej kríze (2009-2010) Radu solidarity a rozvoja ako orgán posilneného sociálneho dialógu (tripartita plus). SMER – SSD presadí, aby sa všetky opatrenia na dosiahnutie kľúčových sociálnych cieľov a mobilizujúce potrebné finančné zdroje prijímali výlučne v prostredí posilneného sociálneho dialógu.

K hlavným cieľom SMERU – SSD

Ad 1.

SMER – SSD rešpektuje, že Slovensko ako vyspelý sociálny štát nemôže existovať bez funkčnej trhovej a ekologicky orientovanej ekonomiky. Podpore hospodárskeho rastu a vhodnému podnikateľskému prostrediu bude SMER – SSD garantovať rovnakú ochranu ako sociálnemu štátu. SMER – SSD veľmi jasne deklaruje, že bude prijímať ďalšie opatrenia na obmedzenie práce v noci, počas voľných dní a štátnych sviatkov, ako aj obmedzenie nadmernej nadčasovej práce.

SMER-SSD odmieta neoliberalné trendy v globálnej ekonomike a zdôrazňuje potrebu silného štátu, ktorý reguluje ekonomiku, sociálne pomáha svojim občanom, nepodriaďuje sa nadnárodným korporáciám a chráni si základné piliere národného hospodárstva.

SMER – SSD otvorene spochybňuje funkčnosť neregulovaného voľného trhu (zázračná ruka trhu sa v krízových situáciách vždy obrátila proti najslabším) a je zástancom silných regulačných zásahov a intervencií zo strany štátu, kde to bude nevyhnutné. SMER – SSD je presvedčený, že rozumná regulácia ekonomiky spoločne so sociálnymi programami podporujúcimi kúpyschopnosť obyvateľstva podporuje ekonomický rast a celkovú výkonnosť hospodárstva.

Preto SMER – SSD bude

- v prípade efektívnosti podporovať návrat štátu do vlastníckej štruktúry v slovenskej energetike (ako to bolo napríklad pri návrate Transpetrolu, a.s., či VE Gabčíkovo do rúk štátu),

- pre zamestnancov opäť presadzovať zrušené výhody silného kolektívneho vyjednávania, ktoré vždy zabezpečuje rýchlejší rast miezd a zamestnaneckých výhod, či stabilitu pracovného času. Príplatky ani minimálnu mzdu nezmrazovať, ale opäť podporovať jej automatické naviazanie na reálne makroekonomické ukazovatele,

- zvažovať skrátenie pracovného týždňa a participáciu zamestnancov na riadení podnikov,

- oživovať medzitrh práce, čo znamená aj návrat k reálnej podpore sektora sociálnej ekonomiky, ktorý sa po úspešnom štarte za vlád SMERu – SSD utlmil,

- principiálne odmietať ďalšiu privatizáciu v strategických oblastiach (najmä energetika a vodné zdroje),

SMER - SSD predstaví nový Národný program ochrany vody na Slovensku s potrebnými finančnými zdrojmi a Národný program štátnych stimulov do slovenského poľnohospodárstva a potravinárstva.

SMER – SSD bude na európskej a domácej úrovni podporovať len také ciele v environmentálnej politike, ktoré nebudú drasticky ohrozovať a obmedzovať konkurencieschopnosť európskej a slovenskej ekonomiky.

Ad 2.

V boji proti zdražovaniu je SMER – SSD pripravený použiť celý existujúci regulačný rámec a kde to bude nevyhnutné, vytvárať nový efektívny rámec. V kombinácii s potrebnými kompenzačnými opatreniami na úrovni právnických aj fyzických osôb bude SMER – SSD garantovať právo občanov na tovary a služby za dostupné ceny, presadzovať ústavné právo na hotovosť ako aj právo podnikateľského sektora na primeraný zisk. V záujme dosiahnuť tento cieľ je SMER – SSD pripravený na konštruktívne spory na úrovni EÚ.

Nevyhnutná bude efektívna podpora z rôznych finančných zdrojov (predovšetkým štátne schémy podpory) pre poľnohospodárov, prvovýrobcov, potravinárov pre zvyšovanie potravinovej bezpečnosti a sebestačnosti.

Ad 3.

SMER-SSD považuje za svoju morálnu a sociálnu povinnosť reprezentovať predovšetkým záujmy pracujúcich ľudí, rodín a seniorov. Predovšetkým seniori predstavujú najzraniteľnejšiu zložku slovenskej spoločnosti, ktorú spoločnosť musí osobitne chrániť a sociálne jej pomáhať.

SMER – SSD nadviaže na silné sociálne programy z obdobia účasti vo vláde (cestovanie zadarmo, kúpeľné programy, bezplatné školské lyžiarske výcviky a pod.). Kde boli zrušené alebo zmenené ich obnoví a prispôbí novým podmienkam.

SMER – SSD predstaví realistický Národný program natality (vrátane konkrétnych motivačných a podporných opatrení) na nevyhnutné zvrátenie alarmujúceho negatívneho demografického vývoja.

SMER – SSD ako podmienku účasti v novej vláde kladie opätovné schválenie plnohodnotného 13. dôchodku (vo výške priemerného dôchodku v danej kategórii) pre všetky kategórie dôchodcov.

SMER – SSD zároveň opäť otvorí otázku primeraného ústavného zastropovania dôchodkového veku – zodpovedajúcej úrovni zdravotnej kondície pracujúcich občanov a posilňujúcej základnú motiváciu pracujúcich generácií platiť odvody.

SMER – SSD bude hľadať mechanizmy, ako posilniť vplyv rastu životnej úrovne krajiny a miezd na úroveň valorizácie dôchodkov (nad základnú mieru inflácie), rovnako bude presadzovať ďalšie možnosti kompenzácie nízkych dôchodkov najstarším seniorom s cieľom zastaviť otváranie nožníc medzi „staršími“ a novopriznanými dôchodkami, vrátane problematiky invalidných dôchodkov.

Smerom k nízkopříjmovým a jednorodičovským domácnostiam SMER – SSD pripraví nové nastavenie životného minima.

SMER – SSD bude pri poskytovaní a budovaní nájomného bývania prioritne spolupracovať so samosprávami. Zvýši nenávratný štátny príspevok pre mestá a obce budujúce nájomné bývanie a administratívne uľahčí čerpanie lacných úverov zo ŠFRB. Rovnako bude presadzovať štátnu podporu nájomného bývania v mestách a obciach len v lokalitách vyžadujúcich ponuku nájomného bývania. Nefungujúci program výstavby nájomných bytov predstavený súčasnou vládou (2020-2023) musí prejsť revíziou. SMER – SSD podporí renováciu a obnovu existujúceho staršieho bytového fondu vo vlastníctve občanov SR.

SMER- SSD bude v prípade pretrvávajúcich vysokých úrokových sadzieb na hypotekárne úvery presadzovať zmysluplnú štátnu bonifikáciu úrokovej sadzby resp. štátny príspevok tak, aby sa hypotekárne úvery stali pre obyvateľov s nižšími príjmami dostupnejšími.

Ad 4.

SMER – SSD bude viesť pravidelný dialóg so stavovskými zdravotníckymi organizáciami pre obnovenie štandardnej, nekonfliktnej a pokojnej atmosféry v zdravotníckom sektore. Stabilita a predvídateľnosť prijímaných rozhodnutí a opatrení sú základnou a nevyhnutnou podmienkou pre bezpečné, včasné a zároveň dostupné poskytovanie zdravotnej starostlivosti pre každého občana.

SMER – SSD považuje zvýšenie platby štátu za ekonomicky neaktívnych poistencov za nevyhnutné.

SMER – SSD využije partnerstvo súkromného a verejného sektora (PPP) pre program modernizácie a výstavby nových zdravotníckych zariadení. V prípade výstavby novej štátnej nemocnice v Bratislave (Rázsochy) SMER – SSD nadviaže na všetky doteraz prijaté rozhodnutia a navrhovaný spôsob financovania tohto projektu.

V oblasti vzdelávania SMER – SSD zjednoduší postgraduálne vzdelávanie lekárov a zabezpečí vhodné podmienky pre vzdelávanie sestier a ostatných zdravotníckych pracovníkov s cieľom podporiť a zatriktívniť tieto profesie.

V spolupráci so stavovskými zdravotníckymi organizáciami SMER – SSD prijme motivačné opatrenia na návrat lekárov, sestier a ostatných zdravotníckych pracovníkov na Slovensko. SMER – SSD sa nebude vyhýbať kontroverzným stabilizačným mechanizmom na udržanie absolventov LF na Slovensku.

SMER – SSD je presvedčený o efektívite a nevyhnutnosti preventívnych programov podpory zdravia a výchovy k zdravia a v tomto duchu bude k nim pristupovať.

Jednou z priorít strany SMER – SSD bude aj ochrana a zlepšenie stavu duševného zdravia občanov SR, ktoré sa spolu s kvalitou života a spokojnosti Slovákov a Sloveniek v posledných pár rokoch dramaticky zhoršilo.

Ad. 5

SMER – SSD má veľký rešpekt pred ďalšími a ďalšími neoverenými pokusmi vo vzdelávaní na všetkých jeho stupňoch.

SMER – SSD odmieta prepisovanie dejín a násilné pretláčanie liberálnej a progresivistickej ideológie do školských osnov. Za nevyhnutnú považuje inventúru škôl so slovenským štátnym vyučovacím jazykom v tých častiach Slovenska, kde spoločne žijú Slováci a príslušníci národnostných menšín a prijatie potrebných opatrení, aby každému občanovi Slovenskej republiky boli vytvorené podmienky na ovládanie štátneho jazyka.

SMER – SSD nadviaže na skúsenosti z predchádzajúceho pôsobenia vo vláдах SR a vytvorí organizačné a finančné podmienky, aby maximálny počet študentov stredných škôl absolvoval bezplatný šesťmesačný študijný pobyt v zahraničí na škole porovnateľného typu.

SMER – SSD bude na základnom stupni vzdelávania postupne presadzovať vzdelávaciu filozofiu, že „učí sa len v škole“.

SMER – SSD bude súhlasiť so zmenami v učebných osnovách, pokiaľ majú garantovať moderné a inovatívne postupy a pokiaľ majú reflektovať na požiadavky a trendy trhu práce. Základom takéhoto prístupu musí byť kvalitne pripravený Štátny vzdelávací program.

SMER – SSD bude venovať osobitnú pozornosť, aby v spolupráci s územnou samosprávou (mestá, obce, VÚC) a ďalšími zriaďovateľmi škôl a školských zariadení zabezpečil dostatok finančných zdrojov a kapacít na dostupnú školskú infraštruktúru. Významnú úlohu pri dosahovaní tohto cieľa zohrá Plán obnovy.

SMER – SSD plne podporuje zakotvenie nového sociálneho práva do Ústavy Slovenskej republiky – právo na umiestnenie dieťaťa do predškolského zariadenia verejného typu aj s potrebným finančným krytím.